

Beleid omtrent Sturen op gedrag

Waarom?

Kinderen brengen een groot deel van de dag door op school met als doel zich te ontwikkelen, zowel cognitief als in hun sociale vaardigheden. Om te kunnen leren is een omgeving nodig die veiligheid biedt, waarin kinderen fouten mogen maken om het vervolgens beter te doen, waarin kinderen zich veilig en geaccepteerd voelen, waarin er aandacht is voor ieder individu en waarin medewerkers, ouders/verzorgers en kinderen respectvol met elkaar omgaan. Daarnaast weten wij dat een rustige omgeving, waarin de regels en verwachtingen duidelijk zijn, ervoor zorgt dat cognitieve overbelasting kan worden vermeden en het leren optimaal kan plaatsvinden. Verder heeft de school een maatschappelijke opdracht (burgerschap) om kinderen te leren hoe zij op een positieve en volwaardige manier kunnen deelnemen aan de maatschappij.

Onze visie op gedrag (leren)

Goed gedrag kun je leren. Dat is de basis van onze visie op gedrag. Gedrag moet je onderwijzen (voordoen en oefenen), het is dus een onderdeel van het curriculum en vereist dagelijkse feedback. Om te zorgen voor een fijne en veilige leer/werkomgeving is het van belang dat er afspraken zijn die bij iedereen bekend zijn. Deze afspraken, we spreken in de klas liever over gedragsverwachtingen, worden herhaaldelijk benoemd; bij de start van de dag of een nieuwe leersituatie. Naast de schoolafspraken zijn er ook klasafspraken. Deze worden aan het begin van ieder schooljaar besproken en bekrachtigd. Daarnaast of als aanvulling hierop zijn de algemene fatsoensnormen van toepassing als het gaat om taalgebruik en bejegening, alsmede de lichamelijke integriteit.

Welk gedrag willen we aanleren?

- Kinderen respecteren elkaars mening ondanks dat ze hierin verschillen;
- Kinderen kunnen zich verplaatsen in de gevoelens of gedachten van de ander en houden rekening met elkaar;
- Kinderen zijn zorgzaam voor mensen, dieren, spullen en de omgeving;
- Kinderen begrijpen welke gedragingen vallen onder intimidatie en pesten, wijzen dit gedrag af en corrigeren elkaar hierin;

- Kinderen beseffen dat zij onderdeel uitmaken van een groep (wij noemen dat een team) en begrijpen dat zij soms het eigen belang opzij moeten zetten in het belang van de ander en/of het team;
- Kinderen weten wat vriendelijkheid en aardig doen inhouden en kunnen hiernaar handelen;
- Kinderen zijn zich ervan bewust dat hun gedrag een keuze is waar zij invloed op hebben;
- Belangrijke algemene vaardigheden zijn: zelfregulatie, zelfbeheersing, doorzettingsvermogen en geduld.

Het sturen op gedrag is een continu proces dat de gehele dag door gebeurt. Er worden lessen en activiteiten aangeboden die hierin lerend en helpend zijn, maar feedback en voorstellen zijn de belangrijkste instrumenten om gedrag aan te leren. Wij realiseren ons dat het ontwikkelen van gedrag niet los valt te zien van opvoeding en thuissituatie. Wij zoeken daarom ook altijd naar de samenwerking met ouders/verzorgers als het gaat om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Wat doen we als het (nog) niet lukt?

Ons beleid is een richtlijn, maar kinderen (en situaties/omstandigheden) zijn verschillend, dus is maatwerk mogelijk. We gaan altijd uit van het individu, het welzijn, de veiligheid en de leeftijd van het kind en van daaruit wordt gekeken naar hoe het beste het gedrag gestuurd of gecorrigeerd kan worden. Uiteraard spelen hierin ook het welbevinden en de veiligheid van de groep van het kind een rol.

Wij volgen een afgesproken reactieprocedure die ingezet wordt als een leerling zich niet houdt aan een afspraak of gedragsverwachting.

Stap 1 Wij vragen de leerling naar de regel of gedragsverwachting en geven de leerling even tijd om het gedrag aan te passen. Zodra het gewenste gedrag zichtbaar is, wordt de leerling hierop gecompimenteerd. Reageert de leerling niet, dan volgt stap 2.

Stap 2 Wij benoemen het ongewenste gedrag, benoemen de afspraak en geven een keuze (consequentie vs. het juiste gedrag). De leerkracht bepaalt wat de passende consequentie is. De leerling krijgt de tijd om de juiste keuze te maken. Gewenst gedrag wordt gecompimenteerd, anders volgt stap 3.

Stap 3 Wij benoemen de eerder genoemde consequentie, de leerling krijgt even tijd om de consequentie uit te voeren. Dit kan bijvoorbeeld zijn: apart zitten, in nabijheid van de leerkracht werken, even niet meedoen, uit de situatie plaatsen.

Gedragsverwachtingen (teamafspraken) worden regelmatig herhaald, zijn zichtbaar in de school en worden geoefend. Direct na iedere vakantie is er extra aandacht voor.

Wat doen wij bij ernstig grensoverschrijdend gedrag?

Bovengenoemde reactieprocedure is niet van toepassing bij (ernstig) grensoverschrijdend gedrag zoals intimidatie, pesten, fysiek of verbaal geweld (zoals schelden). In deze situaties krijgen kinderen een time-out, hetgeen betekent dat zij de rest van de dag buiten de groep worden geplaatst en niet mee kunnen doen met de activiteiten van de groep. Ook voor deze maatregel geldt overigens eerder genoemd maatwerk, zodat deze passend is bij de leeftijd en situatie van het kind.

Kinderen krijgen een herstelopdracht, zoals het maken van een tekening of het schrijven van een excuusbrief. Ouders worden door de leerkracht geïnformeerd over de time-out en de herstelopdracht. De kinderen beginnen de volgende dag met een schone lei.

In geval van ernstig grensoverschrijdend gedrag kan in het uiterste geval het SCIO beleid Toelating, time-out, schorsing en verwijdering in werking worden gezet. Deze afweging wordt door de directeur van het kindcentrum gemaakt.

Omgaan met pestgedrag

Een bijzondere vorm van ernstig grensoverschrijdend gedrag is pestgedrag.

Pesten is:

een voortdurend en opzettelijk machtsmisbruik in relaties door herhaald verbaal, fysiek en/of sociaal gedrag met de bedoeling fysieke, sociale en/of psychologische schade te veroorzaken. Het kan gaan om een individu of een groep die hun macht, of waargenomen macht, misbruikt over een of meer personen die het gevoel hebben niet in staat te zijn dit te voorkomen.

Belangrijk in de definitie van pesten zijn de kenmerken **voortdurend, herhaald, opzettelijk** en de **bewust negatieve bedoeling**.

Pesten is dus niet: af en toe sociale afwijzing of afkeer, af en toe nargheid of wrok, willekeurige daden van agressie of intimidatie, meningsverschillen of ruzies.

Voor kinderen is het verschil tussen pesten en bovengenoemde gedragingen heel moeilijk te maken. Zij noemen alles wat zij als vervelend gedrag jegens zichzelf ervaren al snel pesten. Indien er wel sprake is van pesten wordt altijd de anti-pestcoördinator betrokken. In samenspraak met leerling(en), ouders en leerkracht(en) wordt gezocht naar een passende aanpak die ertoe leidt dat het pestgedrag stopt. Pesten valt onder ernstig grensoverschrijdend gedrag en wordt als zodanig behandeld.

Algemeen

Kinderen kunnen zich op sociaal vlak bij ons in acht jaar tijd ontwikkelen en de benodigde sociale vaardigheden opdoen. Dat gaat met vallen en opstaan. Door juist door situaties die mis gaan met elkaar te bespreken, leren we kinderen hun fouten te erkennen en ze vervolgens met elkaar op te lossen. Onaardig gedrag tussen kinderen is meestal geen pesten en het is helpend als het dan ook niet als pesten wordt aangeduid door kinderen, ouders en leerkrachten. Dat neemt niet weg dat wanneer een kind regelmatig thuis melding maakt van onaardig gedrag, het goed is dat (zo objectief mogelijk) nader te bespreken en te onderzoeken en het gesprek aan te gaan met de leerkracht. Die kan het gedrag in de groep en tussen kinderen onderling verklaren, in de gaten houden en bijsturen.

Ook wanneer sprake is van gedrag tussen kinderen dat buiten schooltijd gebeurt of via social media, is het goed hiervan melding te maken bij de leerkracht. Als ouder zelf verhaal gaan halen bij andermans kind of boos de confrontatie aangaan met de ouders daarvan, is bepaald niet helpend. Daarmee wordt de verhouding tussen kinderen onnodig op scherp gezet en wordt alle ruimte om te leren hen eigenlijk ontnomen.

Kinderrechtenproof besluit (kader Kinderombudsman)

Een goed onderbouwd besluit in geval van ernstig grensoverschrijdend gedrag vraagt volgens het Kinderrechtencomite om een kindvriendelijk en volledig onderzoek en een zorgvuldige afweging tussen wat het beste is voor het kind en welke andere belangen meespelen. Er wordt meegewogen wat het kind zelf belangrijk vindt en alle kinderen worden gelijk behandeld. Vanuit de deskundigheid van de professional leiden onderzoek en afwegingen in vier stappen tot een besluit.

STAP 1 Belang van het kind

Onderzoek wat het beste is voor het welzijn en de ontwikkeling van het kind. Wat is het beste besluit als je alleen rekening houdt met het belang van het kind?

Hiertoe kan worden overlegd met collega's, de kwaliteitscoördinator, de directeur en externe deskundigen (al dan niet via een Ondersteuningsteam overleg).

STAP 2 Andere belangen

Welke belangen hebben anderen, bijvoorbeeld klasgenoten, medewerkers, ouders, en hulpverleners?

STAP 3 Belangenafweging en besluit

Weeg de belangen tegen elkaar af, onderzoek alternatieven en neem een besluit. Stel hierbij het belang van het kind voorop.

Het is de bedoeling dat een maatregel leidt tot een oplossing die bijdraagt aan de ontwikkeling en veiligheid van een kind. Een besluit is zelden gebaseerd op de mening van een individu, maar komt vrijwel altijd tot stand vanuit (collegiaal) overleg. Het besluit kan worden beargumenteerd en onderbouwd aan ouders/verzorgers en de leerling zelf.

STAP 4 Uitleg van het besluit

Informeer het kind in begrijpelijke taal over het besluit. En vertel wat het kind kan doen het er niet mee eens is.

Het is in het kader van de ontwikkeling van een kind belangrijk om een besluit dat het kind aangaat uit te leggen. De mening van het kind doet ertoe, ook wanneer dit niet leidt tot een aanpassing van het besluit. De leerling kan in gesprek met de directeur of kwaliteitscoördinator om zijn/haar mening te geven en/of voor een nadere toelichting op het besluit.

Dit beleidsstuk is tot stand gekomen in samenspraak met de medezeggenschapsraad en wordt jaarlijks geëvalueerd.

Augustus 2026